

Závěrečná zpráva

Mezinárodní konference „Moderní management historických měst na příkladu památek UNESCO“, 4. - 6. prosince 2012 v Českém Krumlově

Zpracovala: Jitka Zikmundová

Datum: 27.12.2012

Města hledají rovnováhu mezi uchováním svého historického dědictví pro budoucí generace a nároky moderního života generací současných. Nejčastější jsou otázky, jaké jsou cesty od památky k turistické destinaci, zda má být město místem pro život nebo kouzelnou kulisou či zda je moderní architektura impulsem či hrozbou pro historické dědictví? Všechna tato témata a mnohá další byla náplní konference, která se konala při příležitosti 20. výročí zápisu historického centra Českého Krumlova a historických center Prahy a Telče na Seznam světového dědictví UNESCO v Českém Krumlově ve dnech 4. – 6. prosince 2012.

126 účastníků konference z celé České republiky i ze zahraničí, mezi nimiž byli zástupci z oborů cestovní ruch, památková péče, členové samospráv měst a obcí, zástupci vysokých škol, architekti, urbanisté, studenti využili možnost 5. prosince 2012 vyslechnout si přednášky a dobré příklady z praxe týkající se správy vybraných památek UNESCO.

Přednášející **Pamela Binder**, ředitelka **Tourismusverband Inneres Salzkammergut**, hovořila o rovnováze mezi ochranou a využitím tak křehkého organismu, jakým je kulturní krajina oblasti horského masivu Dachsteinu. Velkým závazkem je nejen ochrana historických památek a architektonického skvostu města Hallstatt, ale i ochrana přírody alpských velikánů. *Velkou výzvou pro současný management regionu a samospráv měst v této oblasti je zastavení úbytku stálých obyvatel a zatraktivnění podmínek k bydlení pro mladé lidi, aby se region stal jejich místem pro život.* Město Hallstatt s 820 obyvateli ročně přivítá cca 650.000 návštěvníků.

Jan Jílek, starosta obce **Holašovice**, představil příklad managementu jihočeské vesnice, venkovské památkové rezervace, která musí pracovat s velmi omezenými finančními i personálními zdroji. Hlavním cílem holašovických je zůstat kvalitním místem pro život svých obyvatel. Jejich odhodlání, kreativita, pracovitost a důvěra ve své schopnosti a zdravý rozum nahrazují chybějící finance a jsou základem pro dosažení stanoveného cíle. *Filozofii správy*

památky UNESCO je:“... nechceme být na první pohled dokonale vyhlížejší obcí, když na druhý pohled zjistíte, že krásná vizáž je to jediné, co zde najdete...”

Matthias Ripp, vedoucí koordinace Světového dědictví v Regensburgu, představil velmi pokročilý způsob správy historického centra města Regensburg a jeho městské části Stadtamhof. *V Regensburgu pracuje profesionální management památky UNESCO jako součást magistrátu města.* Jeho úkolem a zadáním je koordinace a komunikace aktivit, které ovlivňují historické centrum města. Zároveň se management stará o osvětu a komunikaci na téma světové dědictví zejména vůči obyvatelům města s cílem posílit vztah obyvatel k tomuto světovému dědictví. Zmíněné pracoviště také zastupuje Regensburg celosvětově ve sdruženích a strukturách, které se ochranou a správou světového dědictví zabývají. Regensburg byl lídrem společného projektu devíti evropských měst HERO – Heritage as Opportunity, jehož výsledkem je manuál „Integrovaný management historických měst“ s příklady dobré praxe pro zachování těchto měst jako kvalitních míst pro současný moderní život s ohledem na ochranu historických hodnot. *Pan Ripp chápe statut UNESCO jako obrovský potenciál pro rozvoj města Regensburg.*

Kurt Luger, profesor University Salzburg a vedoucí katedry UNESCO „Kulturní dědictví a cestovní ruch“, *památky UNESCO přirovnal k moderním poutním místům.* Právě statut UNESCO dává těmto místům punc jisté duchovní náplně, kterou v dnešním globálním, rychlém a materialistickém světě postrádáme. *Teze zní, zda nejen pro krásu architektury a hmotných statků, ale i pro onu duchovní náplň památek UNESCO, která je nehmotnou součástí těchto míst, jsme ochotni cestovat tisíce kilometrů po celém světě.* A právě ona nehmotná, duchovní náplň musí být stejně chráněna jako ta hmotná část. Kultura je v tomto případě chápána jako kultivovanost, tolerance, schopnost pochopit a respektovat rozdílné a rozličné zvyky či životní podmínky a hodnoty. Turismus je pak třeba chápat jako ekonomický potenciál místa, jen v Salzburgu tvoří obrat maloobchodu v historickém centru města cca 236 miliónů EUR ročně a vytváří cca 4.500 pracovních míst. *Salzburg však pečlivě chrání své historické dědictví, jako jeden ze zásadních instrumentů funguje tzv. Altstadtchutzgesetz, norma na ochranu památkového fondu, která formuluje ochranu památku UNESCO – historické centrum Salzburgu jako prioritní oblast veřejného zájmu.*

Na konferenci vystoupila se svým příspěvkem také **Naděžda Babiaková, primátorka hornického města Banská Štiavnica**. Slavná éra těžby zlata zanechala ve městě své nesmazatelné stopy. Bohatství se projevilo v unikátních a velkolepých stavbách měšťanských domů, ale i četných sakrálních objektech. *Příběh města je podobný osudu Českého Krumlova, kdy v 80. letech minulého století Banská Štiavnica, staré město, bylo určeno k demolicí. Především místní obyvatelé se však rozhodli své město zachránit a statut UNESCO v roce 1993 rovněž přispěl k získání pozornosti zejména státních orgánů.* Strategie se vyplatila, dvacet let běží záchrana starého města a Banská Štiavnica má nejlepší předpoklady vrátit se na výsluní své zlaté éry, tentokrát ovšem díky ochraně a péči o toto historické dědictví.

Jakub Masák - architekt s bohatou zkušeností prací na projektech revitalizace památkových objektů a zároveň s realizacemi moderní architektury, nabídl dva pohledy na potenciál památek UNESCO v České republice. *Pohled pesimistický vyjadřující nesprávné chápání potenciálu památek UNESCO, kdy povrchně jde zejména o boj o zápis na Seznam světového dědictví bez primárního chápání, proč vlastně chceme památkou UNESCO být a bez konceptu, jak budeme památku spravovat, tedy od radosti ze zápisu, přes „aha efekt“ až po rozčarování, že jsou s tím spojeny zejména zodpovědnost a povinnosti. Financování správy památky pak je spíše chaotické a velmi často ne na věci, které chceme, ale na věci, na které je zrovna dotace. Pohled optimistický pak věří v sílu lidského potenciálu, téma UNESCO je sjednoceno pod tématem laskavosti a harmonie, jež jsou základem pro rozvíjení potenciálu památek UNESCO.* Jako dobrý příklad rozvíjení potenciálu UNESCO uvádí jihočeské Holašovice. Couchsurfing celosvětová síť cestovatelů propojená přes internet na dobrovolnické bázi, pod heslem „cestuj k přátelům“ může rozvíjet potenciál českých památek UNESCO bez politiků a v podstatě bez peněz.

Pavel Slavko, kastelán Státního hradu a zámku Český Krumlov, se podělil s více než dvacetiletými zkušenostmi správy památky UNESCO. *Nejen velké projekty, ale smysl pro detail, akceptování a využití přírodního rámce, místních zvyklostí a atmosféry je součástí nelehkého úkolu správce památky světového významu.* Prioritou správy je pak ochrana a zachování autenticity a integrity památky, tedy hodnot, pro které byla na Seznam světového dědictví UNESCO zapsána. Celkový koncept exteriérů historických měst, nejen těch UNESCO, byl měl potlačit agresivní prvky reklamy, cizorodých materiálů a naopak sladit barvy, materiály, tvary s historickými architektonickými prvky. Myslet rovněž na odpočinek a klid

obyvatel i návštěvníků. Zeleň, mobiliář, umělecká díla dotváří laskavou a harmonickou tvář historických měst. *Zaznělo varování před lhostejností a přezíravostí pravidel zachování a správy památek UNESCO, kdy na tzv. indikativním seznamu (čekací listině) na přijetí je nyní 1.562 památek, jež nominovalo 162 zemí světa.*

Posledním přednášejícím byl **Kenneth R. Wright, inženýr v oboru hydrologie, specializace a výzkumy v oboru paleohydrologie**, výzkumné úkoly v lokalitách Mesa Verde National Park a zejména v Machu Picchu v Peru. Pan Wright společně se svojí ženou významně přispěli k poznání a odhalení „záhady“, jak Inkové zásobovali Machu Picchu, ležící ve výšce 2.400 m n. m. vodou. Pan Wright představil Machu Picchu jako zázrak stavitelského umu Inků, ale i jako lokalitu, jež je mystickým místem a pro Peruánce symbolem úctyhodné historie této země. *Machu Picchu patří k největším atraktivitám Peru, je hlavním magnetem pro miliony turistů z celého světa, proto je detailní poznání tohoto místa tím nejlepším způsobem, jak zajistit ochranu a zvládat masy návštěvníků. A toto platí i pro ostatní historická místa a památky UNESCO.*

Konferenci předcházelo slavnostní společenské setkání **4. prosince 2012**, které uvedla slavnostní valná hromada sdružení České dědictví UNESCO, českých měst, na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového dědictví UNESCO.

Během společenského setkání došlo k předání certifikátu zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO, který městu Český Krumlov celých 20 let chyběl. Certifikát převzal z rukou pana Michala Beneše, vedoucího oddělení UNESCO při Ministerstvu kultury České republik, starosta města Český Krumlov Dalibor Carda, jenž k tomuto slavnostnímu okamžiku přizval i prvního polistopadového českokrumlovského starostu Jana Vondrouše. Právě on byl starostou v roce 1992, tedy v roce zápisu města na Seznam světového dědictví UNESCO.

Následovala vernisáž výstavy fotografií peruánského Machu Picchu ve foyer Městského divadla Český Krumlov. Vernisáž byla pořádána ve spolupráci s Velvyslanectvím Peruánské republiky v České republice u příležitosti 90. výročí česko-peruánských diplomatických vztahů. Výstavu zahájili osobně manželé Ruth a Kenneth R. Wrightovi, autoři několika

fotografií. Součástí doprovodného programu konference pro veřejnost byla i jedinečná video-mappingová show Rozsvítně UNESCO, konaná na nádvoří pivovaru Eggenberg.

Ve čtvrtek **6. prosince 2012** v Městském divadle Český Krumlov žáci českokrumlovské Základní školy Za Nádražím, jmenovitě Matěj Šolc, Klára Hlásková, Tereza Žahourová a Kateřina Kalousová, **vedli reportáž k projektu „UNES-CO víš a znáš“ z cesty do centrály UNESCO v Paříži.** Tento projekt byl součástí oslav 20. výročí zápisu historického centra Českého Krumlova na Seznam světového dědictví UNESCO a probíhal ve školním roce 2011/2012. **Poté se diváci v hledišti Městského divadla Český Krumlov zhruba na hodinu přenesli na terasy peruánského Machu Picchu.** Kenneth R. Wright vyprávěl příběh znovuoobjevení tohoto posvátného místa Inků, které leží v pohoří And vysoko 2.360 m nad mořem. Při pohledu na lokalitu z výšky připomíná dispozice skal meandrovitě obtočená řekou Urubamba dispozici Českého Krumlova s jeho meandrovitým údolím řeky Vltavy. Osobní zážitky, fantastické autorské fotografie a nadšení pana Wrighta pro toto mystické místo na zeměkouli udělali přednášku s názvem „Machu Picchu znovuoobjevené“ jedinečným zážitkem. Nejvíce na srdci panu Wrightovi leží ochrana Machu Picchu a zachování pro budoucí generace, ostatně to je cílem jeho dlouhodobého výzkumu, který v této lokalitě provádí. Českému Krumlovu pan Wright pogratuloval k nádhernému, zachovalému starému městu a doporučil, abychom své síly a znalosti věnovali také ochraně a zachování pro budoucnost, neboť máme stejně jako Peruánci velkou zodpovědnost za jedinečné dílo člověka a přírody. Právě proto je Český Krumlov stejně jako Machu Picchu statkem zapsaným na Seznam světového dědictví UNESCO.

<http://www.unesco-czech.cz/>

<http://www.peru-machu-picchu.com/>

<http://www.hallstatt.net/>

<http://www.holasovice.eu/>

<http://www.regensburg.de/startseite>

<http://www.salzburg.info/cs>

<http://www.banskastiavnica.sk/index.html>